

ДЕСНЯНСЬКА РАЙОННА В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ
ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД (ЯСЛА-САДОК) №770
ДЕСНЯНСЬКОГО РАЙОНУ МІСТА КИЄВА

02097, м.Київ, вул. Будищанська, 7-б, : (044) 530-12-44, 530-36-89, E-mail: poznayko770@gmail.com

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

на тему:

«Розвиток у дітей інтересу до розмаїття природи»

Коваль Олена Василівна
вихователь
закладу дошкільної освіти
(ясла-садок) №770
Деснянського району
міста Києва
тел. моб. 099-925-03-10
кваліфікаційна категорія
«спеціаліст вищої категорії»

ЗМІСТ

ВСТУП	ст. 3
Основна частина	
Теоретичний розділ	ст. 4
Практичний розділ	ст.5-6
Розробка тематичного дня «Осінні мандрівки крилатих сусідів»	ст.7-13
Конспект «Зимуючі птахи»	ст.14-16
Бібліографічні джерела	ст.17
ВИСНОВКИ	ст.17

1 ВСТУП

«Людина не Бог, а частинка природи
І більше від неї не блага, а шкоди.
Нам треба довкілля своє відновити.
Бо все прийшло в цей світ, щоб жити.»
Н.Г.Красоткіна

Віками людина була споживачем по відношенню до природи: жила і користувалась її дарами, не задумуючись про наслідки . В результаті цього на сьогоднішній день гостро постає питання екології. Люди визнають, що самі довели природу до такого стану. Тому важливо з раннього віку розвивати інтерес і бережливе ставлення до світу природи, адже бажання пізнавати формується в процесі виховання .

Саме в дошкільному віці дитина починає усвідомлено орієнтуватися в навколишньому предметно-природному світі, виокремлювати його цінності. За допомогою дорослих в цей період закладаються основи взаємодії з природою і дитина починає усвідомлювати велику її цінність.

В сучасній сім'ї дитина все більше часу проводить за переглядом телевізора, або грою на комп'ютері чи телефоні, в результаті чого формується байдуже, інколи навіть жорстоке відношення до навколишнього світу. Та парадокс в тому, що саме від наших дітей , від їх ставлення до природи залежить майбутнє цілої планети!

З цієї причини напрямком своєї роботи я обрала «Розвиток у дітей інтересу до розмаїття світу природи», щоб з раннього віку прищеплювати інтерес, любов , бажання берегти і примножувати світ природи.

2.ОСНОВНА ЧАСТИНА

2.1.Теоретичний розділ

У перекладі з грецької «екологія» - це наука про дім. У широкому розумінні екологія - наука, яка вивчає умови існування живих організмів та взаємозв'язки між організмами і середовищем, в якому вони існують .

Екологічне виховання дошкільників - це, в першу чергу, спрямування на усвідомлення екологічної цінності природного середовища у єдності його з людиною.

Мета екологічної освіти і виховання дошкільників – формування системи наукових знань, поглядів, переконань, які складають основу відповідального ставлення до природного довкілля.

Багато науковців та педагогів-практиків присвятили свої дослідження проблемі екологічного виховання , серед них: Н.В.Лисенко, Н.Ф.Яришева, З.П.Плохій.

Видатний педагог Василь Олександрович Сухомлинський вважав, що природа лежить в основі дитячого мислення, почуттів та творчості. На його думку формувати ставлення дитини до рідного краю, як частки природи, слід починати з раннього віку. Він наголошував, що спілкування з природою повинно проходити у різних формах: через працю, спостереження, творчість, милування. Першочерговим у екологічному вихованні є створення умов, за яких дитина могла б «торкнутися» природи не тільки рукою, а й розумом, серцем і душею.

2.2.Практичний розділ

На даний час я працюю з дітьми старшої групи. Щоб розвинути у дошкільнят інтерес до розмаїття світу природи, передусім потрібно виховувати людяність, доброту, відповідальне ставлення до навколишнього. Приймаючи в групу трирічних вихованців, я не раз помічала байдуже відношення дітей до краси рідної природи. Наприклад: діти люблять гратися в тіні дерев, біля кущів, але при цьому з легкістю можуть вирвати листочок, або навіть гілку, щоб прикрасити свої «пасочки»... Мало хто з дітей милувався квітами, їх яскравими фарбами, шелестом листочків.

Оскільки я помітила недостатній інтерес до світу природи, неналежне ставлення до природних об'єктів, в роботі з дітьми я поставила такі завдання:

- формування знань про природу, природні явища, рослинний і тваринний світ;
- поглиблювати уявлення про зв'язки між явищами та об'єктами природи, вплив дій людини на неї;
- вчити бачити красу оточуючої природи, викликати бажання приймати участь в її створенні;
- розширювати знання про природоохоронну діяльність дорослих;
- організовувати посильну діяльність дітей у природі для розвитку пізнавальних інтересів, бажання піклуватися про об'єкти природи.

В своїй роботі я використовую інтегрований підхід, - взаємозв'язок занять, спостережень в природі, дослідницької діяльності, рухливих і дидактичних ігор, театралізованої діяльності, читання художньої літератури, організацію самостійної діяльності.

Спілкування з дітьми я організовую так, щоб дитина мала можливість задавати запитання, висловлювати свою думку і не боятися зробити помилку. Велику увагу в роботі приділяю екологічним заняттям, на яких доступно розкриваю екологічні зв'язки, які існують у природі. За допомогою цих знань можливо передбачити наслідки втручання (свого або інших людей) в природні

процеси. Та лише на заняттях за допомогою книг і малюнків неможливо прищепити емоційне ставлення до світу природи.

Дитині потрібно відчувати запах трави після дощу, або прілого листя восени, чути спів пташок, - для цього я використовую прогулянки.

Під час прогулянок я знайомлю дітей зі змінами в природі за сезонами (тривалість дня, погода, зміни в житті рослин і тварин, праця людей). На прогулянці організовую ігри з природним матеріалом (пісок, вода, сніг, листя). За допомогою вітрячків, атрибутів для гри зі стрічками діти визначають силу і напрям вітру під час ігрової діяльності.

Щоб викликати у дітей позитивне відношення до предметів і явищ природи використовую довготривалі спостереження, результати яких обговорюються, фіксуються у малюнках. Наприклад, під час спостережень за змінами в природі восени, я акцентую увагу на таких критеріях: зміни в неживій природі (день коротшає, повітря стає прохолодним, частіше йдуть дощі, дме холодний вітер); зміни в рослинному світі (листя змінює колір і опадає, жовтіє трава); зміни в живій природі (комахи зникають, відлітають перелітні птахи, звірі готуються до зими). В старшому дошкільному віці важливим є розуміння того, що зміни в природі відбуваються поступово .

При формуванні екологічних знань у дітей велике значення приділяю дослідницькій діяльності. Під час прогулянки діти знайомляться з властивостями піску, землі, глини, снігу, льоду, води. Адже досліди сприяють формуванню у дітей пізнавального інтересу до природи, розвивають спостережливість, мислення.

Також організовую посильну діяльність дітей у природі, з метою розвитку пізнавальних інтересів, формування звички піклуватися про рослини і тварин .

В групі облаштований куточок природи, де діти вчаться працювати з календарем природи, доглядати за рослинами (поливати, підрихлювати землю, протирати листочки). Діти спостерігають за розвитком рослин, роблять висновки про те, які умови потрібні рослинам.

Гарною традицією у нас стало піклування про зимуючих птахів. Я проводжу заняття, бесіди з дітьми про птахів, а також про те, як ми можемо їм допомогти пережити зиму.

Підводячи підсумок, хочеться відмітити, що в результаті виконаної роботи відчутні позитивні зміни: підвищився рівень екологічної культури у дітей; вони навчилися більш свідомо і бережно відноситись до об'єктів і явищ природи; розвинуті розумові здібності дітей, які проявляються в умінні експериментувати, аналізувати, робити висновки; у дітей з'явилося бажання спілкуватись з природою і відображати свої враження через різні види діяльності.

Розробка тематичного дня

«Осінні мандрівки крилатих сусідів»

Ідея дня

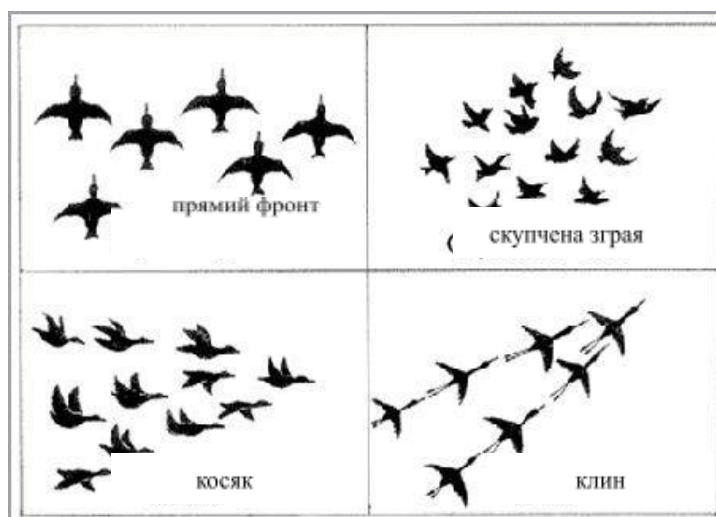
Звернути увагу дітей на важливу роль птахів у природі та житті людини. Саме за їх посередництвом відбувається поширення насіння рослин (наприклад, сойки, дрозди, кедрівки). Окремі види птахів (нектарниці, колібрі), живлячись нектаром рослин, сприяють перехресному запиленню квіток. Між птахами та іншими видами тварин у природі існують складні взаємозв'язки. Одні види птахів (хижі) живляться іншими видами. Наприклад, хижі птахи поїдають, насамперед, ослаблених і хворих тварин, сприяють природньому відбору. Птахи потрібні в природі і для людини зокрема, їм потрібно допомагати та оберігати.

Розгорнута програма дня

Ранок. Під час прийому дітей повідомити дітям і батькам тему дня, запропонувати батькам знайти в інформаційних джерелах цікаву та доступну інформацію для малят про певних перелітних птахів. Дітям запропонувати пригадати, яких пташок вони бачили влітку, а наразі їх немає.

Звернути увагу дітей на саму назву *перелітні*, запропонувати дітям пояснити її.

Це відбувається восени. Майже всі види перелітних птахів летять зграєю, тільки зозуля летить одна. Великі види птахів летять певним видом ладу (журавлі – клином, гуси – шеренгою), дрібні – зграйками.

Раніше всіх нас покидають комахоїдні птахи. У слові комахоїдні ховаються два слова (які?): їдять комах. Вони їдять хрущів, метеликів, ос, бабок і бджіл. Відлітають ластівки, плиски, дрозди, жайворонки, вівсянки, шпаки. Відлітають ці птахи відразу після перших заморозків, як тільки зникають комахи.

Потім збираються у вирій зерноїдні. Які слова ховаються у слові зерноїдні? Це – малинівка, соловей.

Коли замерзають водойми (річки, озера і ставки), направляються на південь водоплавні птахи - гуси, качки і лебеді. У слові водоплавні теж ховається два слова (які?): плавати у воді.

Дидактична гра «Меморі птахів» (розвиток пам'яті при доборі парних картинок із зображенням перелітних птахів).

Інтегроване заняття «Осіння мандрівка крилатих друзів»

Очікувані результати заняття

Після заняття діти зможуть:

- ✓ виокремити серед птахів перелітних (зовнішній вигляд, довкілля, харчування, звички, переліт);

- ✓ пояснити на основі зв'язку між характером корму та способом його добування необхідність перельоту;
- ✓ як влаштовано пташине пір'я та його призначення.

Обладнання та матеріали:

Хід роботи на занятті

1. Загадати дітям загадку:

Дивний ключ у небі лине,
Не залізний, а пташиний.
Цим ключем в осінній млі
Відлітають... (журавлі).

2. Читання твору В. Сухомлинського «Відлітають журавлі»:

Був ясний осінній день. Тихо надворі, у повітрі пливуть павутинки. А в блакитному небі - ключ журавлів. Пролетіли журавлі над селом, потім повернулись, покружляли й знову полетіли. Але за селом, недалеко від лісу, сіли журавлі на землю. Довго сиділи, немов радились про щось. Чому це журавлі кружляли над селом, а потім сіли біля лісу? Бо вони вирушають у далеку дорогу. Летять у теплий край. Та хоч і теплий, але чужий. Бо батьківщина там, де народився, зріс і почав літати. Тож їм і тяжко розлучатися зі своєю вітчизною.

*Коли трапились події? Де сіли журавлі? Чому журавлі
кружляли над селом, а потім сіли біля лісу?*

3. Розказати дітям про причини перельоту птахів: про те, що птахи, які живуть у полі, на болотах і водоймах, відлітають на зимівлю, тому що водойми замерзають, і вони не можуть знайти їжу, адже жаб і рибу їм не дістати, також і в полі всі гризуни ховаються глибоко в нірки. Пернаті, які живуть у лісі, взимку більше не можуть знайти комах, які в холодну пору впадають у глибокий сон чи вмирають.

4. - Яких перелітних птахів ви знаєте?

- Всі птахи різні, а що в них спільного?
- Що відрізняє їх від інших тварин? Людей? (Вони вміють літати). Все тіло птахів покрите величезною кількістю пір'я. Птахи - єдині на землі, хто має пір'я.
- А за рахунок чого літають птахи? (У них є крила). Показ крил різних птахів. Чи однакові вони? (Крила різних розмірів, колір пір'я різний). Знайдіть найдовше перо. Це перо називається «махове». Це пір'я розташоване по краях крил. (Розгляд ілюстрації). Торкніться пера. - Яке воно? (Щільне, жорстке, велике) Цікаво, легке воно чи важке? (Діти кладуть на руку перо, на іншу – камінь. Роблять висновок – легке. Зважуємо на терезах – перо, камінь, два пера. Робимо висновок). Підкиньте перо. Що ви бачите? (Падає повільно, плавно кружляючи).
- А за рахунок чого перо легке? Давайте відріжемо край у пера – що бачимо? (Порожнечу; можна спробувати вставити кольоровий дріт, перевірити порожнечу.) Ось чому воно легке, стрижень порожній. Помахайте пером, що ви відчуваєте? (Повітря). Коли птах махає крилами, перо еластично пружинить, не розчіплюючи волоски. Давайте розглянемо перо через лупу. Бачите, на борозенках пера є виступи та гачки, які міцно і легко з'єднуються, застібаючи поверхню пера, а якщо вони розчіплюються, то птах дзьобом з'єднує їх. (Повторюємо, що це перо - «махове»).
- А яке пір'я ще є у нас? Це – пухове. Яке воно?(маленьке, пухнасте, тоненьке, волоски не зчеплені, стрижень тоненький). Накладаємо та порівнюємо з маховим (водимо по руці – м'яке, пухнасте). Здогадуєтесь, навіщо таке перо птаху ? Пухове перо служить птаху для збереження тепла. Знаходиться воно на тулубі, голові, крилах, лапах. Цікаво, яке перо легше - пухове чи махове? Яке полетить швидше – пухове чи махове?

Пір'їни на хвості називаються «кермові». Вони допомагають змінювати напрямок польоту. (Схеми хвостів).

- То навіщо птахам пір'я? (Допомагають злетіти, триматися у повітрі, оберігають від забиття, пересихання, намокання). А як ви думаєте, чому у водоплаваючих птахів пір'я не намокає? Тому що, у них є спеціальна жирова залоза і птахи самі дзьобом змащують пір'я.

Проведемо експеримент.

У вас паперове перо, нанесемо пензликом на нього жирову змазку (рослинна олія), а тепер піпеткою капніть воду. Ось так, із пір'я птахів, скочується вода. Не дарма каже прислів'я «Як з гусака вода».

Діти, а що може статися з птахами, якщо станеться непередбачуване - забруднення водойм, річок, морів нафтою (це в'язке, густе, чорне пальне). Його перевозять на великих кораблях у ємностях, але трапляються аварії та нафта розливається по воді. (Вони можуть загинути (малюнок)). Чому? (Бо птахи, потрапивши в нафтову пляму, забруднюють собі пір'я. Воно злипається, втрачає здатність відштовхувати повітря. І птахи гинуть).

Проводимо експеримент.

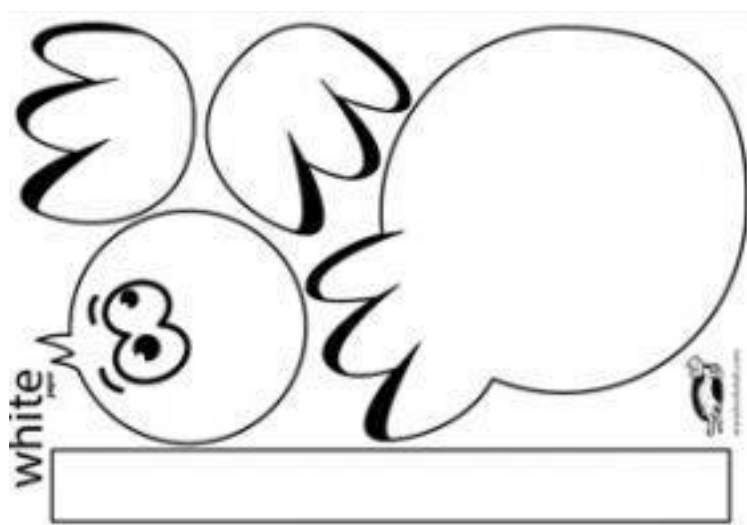
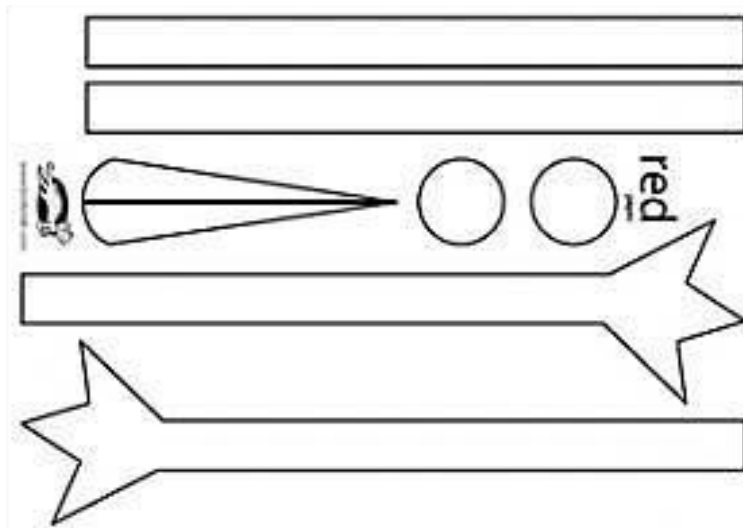
Розливаємо нафту (олія, пофарбована в чорний колір) в ємність з водою, кидаємо перо. Перо стало важке, злиплися волоски.

Висновок: ТРЕБА БЕРЕГТИ ПРИРОДУ, щоб птахи не потрапляли до такої ситуації.

А де в побуті нам може стати в нагоді перо? Раніше не було ручок, люди писали пером (показ картинки). Можна пофарбувати пір'я для виробів (показ кольорового пір'я). Ними прикрашають капелюхи, одяг. Пуховим пір'ям набивають подушки, одяг, куртки (легкі, теплі).

5. Запропонувати вправу «Перелітні – осілі» (якщо пташка перелітна – діти плескають у долоні, якщо осіла – присідають).

6. Запросити дітей зробити поробку на тему: «Перелітні птахи».

Домашнє завдання: запропонувати дітям розповісти батькам про що вони дізнались на занятті: хто такі перелітні птахи; чим вони відрізняються від інших живих істот; для чого птахам пір'я; яке воно буває і для чого; чи потрібні людям птахи і як люди про них піклуються.

Прогулянка

Звернути увагу дітей на птахів, які зараз прилітають на майданчик. Які пташки вже полетіли у вирій? Акцентувати увагу дітей на політ пташки (хвіст, крила). Порівняти горобця і ворону.

Рухливі ігри: «Злови комара», «Горобці-стрибунці», «Вороненята», «Сова».

Дидактичні ігри: «Відгадай за описом», «Кого не стало?»

Психогімнастика «Пташенята»

Друга половина дня

Бесіда – міркування «Чому птахи повертаються весною?». Спробувати дізнатися про думки дітей, чому після зимівлі пернаті повертаються на батьківщину. Відповідь справді проста: у теплих країнах всім не вистачить місця і корму, щоб звити гніздо і виростити потомство. Птахи влаштовані так, що якщо умови сприятливі для вирощування пташенят, то виводок стає більшим. Конкуренція серед видів занапастила б цілі клани пернатих. Саме турбота про майбутніх пташенят, штовхає хвостатих батьків долати тисячі кілометрів та повертатися додому.

СХД:

- ✓ Розмальовки «Птахи» (закріплювати навички малювання кольоровими олівцями);
- ✓ «Чарівні долоньки» (малювання птахів за допомогою долоньок);
- ✓ «Маленькі скульптори» (ліплення птахів).

Вивчення української народної безкінечної пісеньки:

Був собі журавель та журавочка,
накосили сінця повні ясельця.
Наша пісня гарна і нова,
почнемо її знову: був собі журавель...

СРГ «Лісова лікарня для птахів»

Ситуація – розмова з дітьми «Як правильно поводитися в лісі». Мета: виховувати дбайливе ставлення до навколишнього світу природи.

КОНСПЕКТ

заняття на тему: «Зимуючі птахи»
з використанням дидактичних ігор
з дітьми 5-го року життя

Коваль Олена Василівна

Вихователь ДНЗ (ясла-садок) №770

Деснянського району міста Києва

Мета.

Розвивати зв'язне, діалогічне, монологічне мовлення, інтерес до світу природи. Поглиблювати, закріплювати уявлення дітей про життя птахів взимку; їх назву, уявлення про зовнішній вигляд. Учити складати описові розповіді про зимуючих птахів. Стимулювати вживання повних речень. Удосконалювати звукову культуру мови. Сприяти розвитку уяви, мислення, пізнавальної активності. Виховувати турботливе ставлення до птахів, бажання їм допомагати.

Матеріал: дидактичні картки «ПТАХИ УКРАЇНИ», пазли до гри «СКЛАДИ ПТАШКУ», зерно та насіння для птахів, годівничка, музичний супровід.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Стало біло навкруги –
Я розтрушую сніги,
Наганяю холоди,
Води сковую в льоди,
В дружбі з дітьми я всіма.
Здогадались? Я...
(Зима)

- Який настрій нам приносить зима?
- Якими явищами зима демонструє гарний настрій? (падають сніжинки)
- Як зима виражає злість? (заметіль, хуртовини, морози)

Залітає синичка

Жовтогруда і прудка,
Пташечка весела я,
По гілках стрибаю,
Капелюшок чорний маю.
Люблю зернята, насінинки,
Не боюсь морозу взимку.

- Хто ти, звідки прилетіла?
- Я синичка, нікуди не відлітала, тут зимувала!

- Діти, як називаються птахи, які залишаються зимувати? (зимуючі)
- А ті, що відлітають? (перелітні)

Розкласти дидактичні картки.

Д/г «Назви і опиши зимуючих птахів»

Гра «Склади пташку і назви її».

Діти складають з частин зображення птахів, називають їх, порівнюють.

Поясніть прислів'я:

«Де багато пташок там немає комашок»

Релаксаційна вправа «Маленька пташка»

Витягніть руки долонями догори. Уявіть, що у вас в руках маленька безпомічна пташка. А тепер зігрійте її. Заховайте в долонях пташку, подихайте на неї, зігріваючи своїм теплом. Прикладіть долоні до своїх грудей, віддайте пташці доброту свого серця. А тепер розкрийте долоні - і пташка радісно злетить. Усміхніться їй і не сумуйте, вона ще прилетить до вас.

Гра «Ласощі для пташок»

Розглянути насіння, назвати його.

Насіння із соняшника - соняшникове насіння

Насіння із гарбуза - гарбузове насіння

Насіння із пшениці - пшеничне насіння

Крихти хліба - хлібні крихти

- Куди можна насипати ласощі для пташок?
- Сьогодні на прогулянці ми насиплемо в годівничку насіння і будемо спостерігати.
- Пригадаємо вірш про годівничку

Годівнички
Я ладнаю годівнички
Для горобчика й синички,
Для малого снігурця
Крихт насиплю і пшонця.
Прилітайте, друзі милі,
Не лякайтесь заметілі!

Запропонувати виготовити аплікацію з природного матеріалу «Синичка»

Діти, пригадайте назви зимуючих птахів.
Навіщо нам їх оберігати, допомагати їм узимку?

2.3.ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років.-Київ. ун-т ім.Б.Грінченка.- К.-2020, 230-244с.;
2. Базовий компонент дошкільної освіти:науковий керівник Богущ А.М. –К., 2012;
3. Плохій З.П.Формуємо екологічну компетентність молодшого дошкільника.-К., 2010.- 8-10, 25-27с.;
4. Плохій З.П.Виховання екологічної культури дошкільників .- К.,2002;
5. Богущ А.М. Моє довкілля .-К.,2006;
6. Яришева Н.Ф.Методика ознайомлення дітей з природою. –К.-1993;
7. Трембак К., Шевцова О. Екологічне виховання в ДНЗ.-Х.,2016;
8. Українська мозаїка: Книга для читання в дошкільному закладі та родинному колі.-К.,2008;
9. Г.В. Фесенко , А.А.Бокотит : Птахи фауни України.-К.,2002;
10. Н. Гавриш, О.Саприкіна, О.Пометун: Дошкільнятам-освіта для сталого розвитку.- Д.,2015.

3.ВИСНОВОК

Працюючи над темою «Розвиток у дітей інтересу до розмаїття світу природи» , я доклала зусиль, щоб діти отримали знання, які допоможуть їм усвідомлено ставитись до природи, визначити своє місце в ній у майбутньому.

У результаті проведеної мною роботи під час прогулянок, бесід, читання художньої літератури, спостережень і праці в природі, у дітей сформувалось бажання пізнавати довкілля, помічати його красу, свідомо і бережно відноситись до об'єктів і явищ природи; вони навчились експериментувати, аналізувати, робити висновки; з'явилося бажання спілкуватись з природою, відображати свої враження в різних видах діяльності.

Це лише перші, але такі важливі цеглинки знань, адже в результаті спілкування з природою розвиваються кращі людські якості. Тому працювати над цією проблемою я буду і надалі.